

МЕСТНА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА МЛАДЕЖТА (МОПМ) НА ОБЩИНА ШУМЕН

2025 – 2027

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Държавната политика за младежта е целенасочена и последователна дейност на държавата, **общините**, младежките организации и обществото, която има за цел създаване на благоприятни условия за пълноценно личностно развитие на младежите и участието им в обществения и икономическия живот, както и приобщаването им в управлението на местно, областно и национално ниво чрез дейности, насърчаващи развитието на младежите в страната (чл. 2, Закон за младежта). Местната политика за младежта обхваща определена общност, която е в рамките на съответната община и има за основна цел, от една страна, съхраняването на местната идентичност и култура, от друга страна, свързването с другите общности в рамките на национални, европейски и международни организации.

Местната общинска програма за младежта на община Шумен (2025-2029), наричана накратко **Програмата**, е разработена **като инструмент за изпълнение** на Стратегията за развитие на младите хора на община Шумен 2025 – 2030 г. и постигане на заложените приоритети и стратегически цели в областта на младежта на местно ниво. Програмата е с краткосрочен период от **3 години**, което създава условия за обществено въздействие по изпълнението на стратегическите приоритети и цели пълноценен управленски процес с възможност за извършване на съответни оценки през определен период от време.

Срокът на действие на програмата ще създаде предпоставка за систематична и устойчива интервенция върху целевата група. Промяната на нагласи и поведение сред определени социални общности и групи е дългосрочен процес, който се влияе от фактори като време, постоянство, предвидимост, налични ресурси, капацитет и пр. От съществено значение е местната власт и общността на политиката (заинтересовани страни като младежки организации, организации, които работят с млади хора, младежки работници, младежки изследователи и др.) да работят със споделени ресурси и информация, да участват съвместно в процесите, да следят заедно напредъка и да допринасят за прогреса.

Програмата ангажира общността на младежката политика в общо действие в **свободното време на младите хора**. Нарастващото значение на свободното време изисква специално внимание по отношение на социализацията на младите хора. Свободното време е време както за потребление, така и за извършване на различни дейности. Младежката политика интервенира предимно в свободното време на младите хора, също така може да въздейства и в координация с други секторни политики във времето за спорт, култура,

трудова заетост и пр. В свободното време предимно се осъществяват дейности, свързани с **превенция и развитие на младежкия потенциал**. Това е пряко обвързано и с баланса между това младежката политика да оформя полета от свободното време и същевременно да оставя пространство за индивидуално творчество, ентузиазъм и активизъм.

Приложението на Програмата демонстрира разбирането, че преходът на младите хора от дете към възрастен е свързан с преход от регулация към саморегулация, от привързаност към автономия и поетапно преминаване към самоуправление, самоконтрол и самоограничаване. Програмата овластява младите хора като насърчава тяхната активност за действие и развитие на знанията и уменията им за инициативност, отговорност, последователност, ангажираност, любознателност и сплотеност.

II. ПРИЕМАНЕ, СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ, ФИНАНСОВА РАМКА И ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ

Програмата се приема от общинския съвет на Община Шумен със срок на изпълнение в рамките на 3 години – 2025-2027 г.

Необходимите средства за реализацията ѝ се осигуряват в рамките на бюджета на община Шумен.

III. ЦЕЛЕВА ГРУПА НА ПРОГРАМАТА

Целевата група на Програмата са млади хора между 15 и 29 години съгласно Закона за младежта, които живеят на територията на община Шумен.

IV. РЕД И УСЛОВИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ПО ПРОГРАМАТА. ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ.

Редът и условията за финансиране на проекти по Програмата се определят с Правилник за финансиране на младежки проекти (или наредба), гласуван от Общински съвет.

Допустими кандидати са младежки организации, организации, които работят с млади хора и неформални младежки групи.

V. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ 1

МЛАДЕЖКА РАБОТА И МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ

5.1. Описание

Активното участие на младите хора в процеси на вземане на решения и младежки дейности е съществен фактор за изграждането на демократични, приобщаващи и проспериращи общества. Младежкото участие и активно гражданство изисква подкрепа,

средства и среда. Тези фактори спомагат **развитието на знания и умения за участие в процес на вземане на решения** по теми, които пряко засягат живота на младите хора. Това ще спомогне овластяването на младите хора.

Младежката работа се разглежда като катализатор на овластяването. Основните принципи са: достъпност, доброволно участие, включване, приобщаване и устойчиво развитие. Това е процес, който осигурява преки ползи за младите хора при прехода им към зряла възраст, като създава безопасна среда за придобиване на самочувствие и преход от регулация към саморегулация. Младежката работа подготвя младежите с ключови лични, професионални и предприемачески знания и умения като работа в екип, лидерство, межкултурни компетенции, управление на проекти, решаване на проблеми и критично мислене. В някои случаи младежката работа е мостът към образованието, обучението и заетостта, като по този начин се предотвратява изключването.

5.2. Специфични цел/цели на тематичната област

С изпълнението на проекти и дейности по тази тематична област се цели да се повишат както знанията и уменията на младите хора, младежките лидери и младежките работници, така и да се повиши организационния опит и капацитет за създаване на среда, формулиране на цели, постигане на резултати, извършване на процес по наблюдение и оценка, формулиране на дневен ред, за вземане на решения и др. Дейностите се предвижда да обхванат разнообразни форми, пряко свързани, от една страна, с развитието на знания и умения като обучения, симулации, дебати, както и, от другата страна, с повишаване на достъпа до качествена информация, свързана с младежкото участие и младежката работа.

Проектите и дейностите, създадени от и/или за млади хора, са допълнителна среда за разгръщане на потенциал за младежко лидерство, усвояване на допълнителни човешки качества, свързани с публичното управление и практикуване на управленски и йерархични роли. С изпълнението на дейности се подобрява управлението на информационния поток в публичната среда, свързана с младите хора, техните организации и младежките работници. От особено значение е, че се създават предпоставки за активизиране на младежките работници на терен, хармонизиране на стандартите на работата и професионалната рамка, както и стабилизиране на тяхната трудова заетост.

5.3. Съответствие

Тематичната област е в съответствие със следните приоритети на Стратегията за развитие на младите хора на община Шумен 2025 – 2030 г.:

- Приоритет 1: Младежко участие и овластяване – Стратегическа цел: Подготвяне на младите хора и развитие на механизъм за пълноценно участие в процес на вземане на решения и Стратегическа цел: Младежка информация

- Приоритет 4: Развитие на младежката работа – Стратегическа цел 4.1. Подобряване на информираността на обществото за ролята и значението на младежките работници; Стратегическа цел 4.2. Създаване на условия за поддържане на високи нива на компетентност на младежките работници и Стратегическа цел 4.3. Осигуряване на устойчивост на професионалната заетост на младежките работници.

ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ 2

СВОБОДНО ВРЕМЕ, ДОБРОВОЛЧЕСТВО И КУЛТУРА

5.1. Описание

Развитието на умения за пълноценно оползотворяване на свободното време сред младите хора е от съществено значение за добруването на едно демократично общество. Свободното време е възможност както за конструктивни, така и за разрушителни младежки действия. От една страна, трябва да се избягва превръщането на свободното време в задължителни активности, от друга страна, младите хора трябва да продължават да разбират и упражняват своите ангажименти и възможности като пълноценни бъдещи и настоящи пълноправни членове на обществото (възрастовата група обхваща 15-29 години). Подходът трябва да е балансиран, така че свободното време да е време както за консумация (услуги, продукти), така и за продуктивност (творчество, инициативност и пр.)

Един от съществените подходи за създаване на сплотено, солидарно, компетентно и обединено общество е насърчаването на доброволческата активност сред младите и създаването на траен навик и потребност в тях. Доброволческите дейности обхващат от ежедневни дейности като почистване и боядисване на обществени пространства до постоянни доброволчески инициативи и ангажименти към организации, независимо дали са младежки или други. Всяко участие на младия човек трябва да запази на всеки етап основния принцип на доброволното участие.

Развитието на определено поведение, което насърчава споделянето на общи ценности, цели и практики, важни за запазването на целостта и качеството на живот на общността, е в основата дългосрочното добруване на една общност. Това може да се определи като невидима инфраструктура на изградени отношения, която е опора както в кризисни, така и в ситуации на празнуване на успехи и развитие.

5.2. Специфични цел/цели на тематичната област

С изпълнението на проекти и дейности по тази тематична област се цели да се подобри състоянието на младежките зони и пространства, като се ангажират младите хора като неформални младежки групи и/или заедно с техните организации. Също така се цели да се развие разбирането за значението на доброволческата ангажираност и активност в сплотяването и добруването на обществото. Дейностите се предвижда да обхванат

различни младежки инициативи, кампании, посещения на училища, семинари, академии, но и създаване на стандарти, които да осигуряват качество на средата, в която младите хора и техните организации творят.

Проектите и дейностите, създадени от и/или за млади хора, са допълнителна възможност за пълноценно прекарване и осмисляне на свободното време, като се повиши ангажираността към обществени процеси и пространства и се подобри разбирането за ролята на младите хора в обществените процеси и обществения живот. Създава се пряка възможност за развитие на гражданска култура, като младите хора се научават как да балансират между активност и пасивност, права и задължения, съгласие и отказ, доброволно и задължително участие и пр.

5.3. Съответствие

Тематичната област е в съответствие със следните приоритети на Стратегията за развитие на младите хора на община Шумен 2025 – 2030 г.:

- Приоритет 2: Пълноценно младежко свободно време – Стратегическа цел 2.1. Подобряване на състоянието на младежките зони/пространства и създаване на нови от и за младите хора на Шумен; Стратегическа цел 2.2. Насърчаване на активността на младите хора за реализиране на младежки дейности и доброволчески инициативи в неформални групи и Стратегическа цел 2.3. Организиране на кампании по важни за младите хора теми.
- Приоритет 3: Стратегическа цел 3.1. Повишаване на нивото на участие на младите в доброволчески дейности и Стратегическа цел 3.2. Повишаване на доверието към и значението на доброволческите дейности сред младите хора.

ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ 3

НЕФОРМАЛНО УЧЕНЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИ ЗНАНИЯ И УМЕНИЯ

5.1. Описание

В полето на младежката политика и свободното време на младия човек се използват предимно методи за неформално учене. Неформалното учене се провежда извън формалната учебна среда, но има организирана рамка. НФО възниква от съзнателното решение обучаемия да овладее определена дейност, умение или област на знанието и следователно е резултат от умишлени усилия. Това, което го прави различно от формалното образование, е, че може да не следва официална учебна програма, както и не завършва с издаване на официално признат документ за образователни постижения.

Неформалното обучение обикновено се провежда в общността: младежки обучения и академии, уроци (по чужд език, дигитална грамотност, сексуално и репродуктивно здраве и пр.), дебати и симулации на събрания, групи за четене, дискутиращи общества, любителски дейности (музикални групи, озеленяване и пр.) и др. Някои ангажменти и отговорности при неформално обучение могат да станат по-формални, например когато обучаемите усвоят определени знания и умения и поискат последните да бъдат официално признати. Тогава могат да се използват както методите на формалното образование, така и процедури по описване, валидиране и разпознаване.

5.2. Специфични цел/цели на тематичната област

С изпълнението на проекти и дейности по тази тематична област се цели да се подобрят условията и достъпът до качествени дейности в полето на НФО, да се насърчат младите хора да водят здравословен начин на живот и да се грижат добре за своето физическо и психично здраве, като получат пълноценна и адекватна подкрепа на местно ниво. Също така се цели да се постигне трайна положителна промяна по отношение на човешкия начин на живот, който благоприятства природата. Дейностите се предвижда да обхванат организирането на младежки академии, младежки лагери, тематични инициативи, както и създаване на среда за зелен транспорт и механизъм за подкрепа на психично здраве.

Проектите и дейностите, създадени от и/или за млади хора, са допълнителна възможност за създаване на трайни навици и устойчиво поведение по отношение на важни сфери от младежкия живот като здраве, спорт и околна среда. Подпомага се преходът от дете към възрастен, от регулация към саморегулация и разбирането за поемане на отговорност и последствията от човешката дейност както на индивидуално, така и на обществено ниво.

5.3. Съответствие

Тематичната област е в съответствие със следните приоритети на Стратегията за развитие на младите хора на община Шумен 2025 – 2030 г.:

- Приоритет 5: Насърчаване на неформалното учене – 5.1: Създаване на условия за насърчаване и реализиране на повече и качествени дейности в полето на НФО на местно ниво; Стратегическа цел 5.2: Създаване на условия и насърчаване на младите хора към здравословен начин на живот, здравословно хранене, физическа активност и спорт; Стратегическа цел 5.3: Превенция на проблеми, свързани с психичното и физическото здраве на младите хора, в това число проблеми, свързани със сексуалното и репродуктивно здраве и Стратегическа цел 5.4: Постигане на осъзната промяна в мисленето и поведението на младите хора по отношение на опазване на околната среда

ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ 4

МЕСТНА, НАЦИОНАЛНА И ЕВРОПЕЙСКА ИДЕНТИЧНОСТ

5.1. Описание

Формирането на представата за собствената идентичност и разбирането за идентичността на другите е в основата на определянето на отношенията в една общност. Принадлежността и усещането за значимост да бъдеш част от определена група създава различни предпоставки за стабилност и сплотеност. Тази принадлежност е част от идентификацията на един човек и дава отражение на неговите/нейните житейски избори – от това как и с кого да общува до избора къде да живее и да се реализира и как да допринесе за повишаването на обществения стандарт на живот.

В това влиза както местната, така и националната, и европейската идентичност. Съвременният човек е пресечна точка на трите, които взаимно се допълват. От една страна младите шуменци са в обща идентичност с техните връстници от същата община, като това ги прави различни от младежите от другите населени места. На следващо ниво младите шуменци стават част от по-голяма група, всички са български граждани и това прави преки връзки на обща идентичност и принадлежност. И съответно всички са европейци, независимо от националната ни идентичност. Запазването и пълноценното осмисляне и преживяване на целостта на идентичността на различните нива (местно, национално и европейско) е предпоставка за мирни и устойчиви обществени групи, чиито членове са дълбоко свързани.

5.2. Специфични цел/цели на тематичната област

С изпълнението на проекти и дейности по тази тематична област се цели задълбочено опознаване на културно-историческото наследство на община Шумен, неговото опазване както на физическо, така и на паметно ниво и популяризирането му. С това също така се цели да се постигне създаване на добро самочувствие в жителите на общината и устойчивост на тяхната местна идентичност. Дейностите се предвижда да обхванат както конференции, акции, семинари, така и създаване на карти, маршрути, пътеки и пр.

Проектите и дейностите, създадени от и/или за млади хора, са предпоставка за устойчиво запазване на идентичността на местно ниво, като това ще обезпечи и разнообразието в национален и европейски контекст. Интегрирането на местната идентичност е един от темелите на индивидуалната и обществената цялост. Подхранва усещането за самотъждественост, непрекъснатост, постоянство и здрав корен, както и разбирането, че принадлежиш. Последното пряко влияе до голяма степен на доброто психично здраве.

5.3. Съответствие

Тематичната област е в съответствие със следните приоритети на Стратегията за развитие на младите хора на община Шумен 2025 – 2030 г.:

- Приоритет 2: Пълноценно младежко свободно време – Стратегическа цел 2.4. Опознаване на културно-историческото наследство на община Шумен и популяризирането му.
- Приоритет 3: Развитие на доброволчеството като култура - Стратегическа цел 3.3. Ангажиране в доброволчески инициативи за опазване на културно-историческото наследство на община Шумен, туристически забележителности и пътеки и пр.
- Приоритет 5: Насърчаване на неформалното учене - Стратегическа цел: 5.1: Създаване на условия за насърчаване и реализиране на повече и качествени дейности в полето на НФО на местно ниво и Стратегическа цел 5.3: Превенция на проблеми, свързани с психичното и физическото здраве на младите хора, в това число проблеми, свързани със сексуалното и репродуктивно здраве;

VI. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

При кандидатстване и реализиране на дейности по Програмата всеки допустим кандидат следва да се води от следните принципи:

- Законосъобразност;
- Ефективност, ефикасност и устойчивост на младежките проекти, реализирани по Програмата;
- Равен достъп и недискриминация за всички младежи в Република България;
- Иновативност в процеса на планиране и изпълнение на младежките проекти;
- Професионализъм при реализиране на дейностите;
- Прозрачност и икономичност при усвояването на финансовите средства;
- Надграждане и усъвършенстване на съществуващи практики, опит и услуги;
- Изграждане на мрежа от партньорства на местно.

VII. УПРАВЛЕНИЕ

7.1. Бенефициери - бенефициери могат да бъдат всички младежки организации, организации работещи с млади хора и неформални младежки групи, работещи в Община Шумен

7.2. Индикатори и резултати - индикаторите и резултатите са съгласно Плана за изпълнение на Стратегията

7.3. Мониторинг и оценка

Мониторинг на текущото изпълнение на одобрените дейности по финансираните проекти се извършва от Дирекция “Образование, наука и култура”

В рамките на програмния период се предвижда да бъде осъществено наблюдение и оценка на Програмата за установяване на съответствието, ефективността, ефикасността и устойчивостта при изпълнението ѝ.